

Samråd i Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg d. 13. juni 2023 vedr. beregninger i Klimastatus og –fremskrivning 2023

Center
Center for samfundsøkonomi
og analyse

Dato
1. juni 2023

J nr. 2023 - 2900

/ SIRHO

Ministerens svartale:

Tak for de tre spørgsmål.

Helt overordnet er Klimastatus og –fremskrivning det centrale prognoseværktøj for realiseringen af klimamålene for regeringen og Folketinget.

Det er derfor vigtigt for mig, at fremskrivningen er faglig velfunderet og troværdig.

Jeg ser derfor med stor alvor på den debat, der i den seneste tid er rejst om beregningerne i Klimastatus og –fremskrivning.

Før jeg går ind i de enkelt samrådsspørgsmål vil jeg fremhæve en række forhold vedrørende Klimafremskrivningen, som jeg anser som et vigtigt grundlag for samrådet i dag.

For det første hvordan ministeriet i dag arbejder med at sikre transparens og involvering med eksterne aktører i forhold til udarbejdelsen af Klimafremskrivningen.

I dag bliver forudsætninger, beregninger mv. lagt åbent frem og sendt i høring.

Konkret offentliggør ministeriet en række notater, som dækker forudsætninger, antagelser og beregningsmetoder i samtlige sektorer med henblik på offentlig høring. Notaterne, der vedrører KF23, blev offentliggjort i januar måned.

I forbindelse med høringen af forudsætningsnotaterne til Klimafremskrivning 2023 modtog ministeriet 19 høringssvar bl.a. fra Klimarådet, DI, CONCITO, Green Power Denmark, Landbrug og Fødevarer, Ørsted, Dansk Fjernvarme, Dansk Erhverv, Drivkraft Danmark og andre.

I den forbindelse vil jeg gerne fremhæve, hvad Klimarådets formand Peter Møllgaard skrev i Klimarådets høringssvar:

Citat start: "Igen i år er vi meget tilfredse med den mulighed for indsigt i Energistyrelsens modeller, baggrundsantagelser og forudsætningsdata, som høringen giver. Det er tydeligt, at der arbejdes på at sikre transparens, og det er vigtigt, da det skaber grundlaget for en god og saglig klimadebat." Citat slut.

Ministeriet arbejder desuden med selve fremskrivningen, så Klimastatus og –fremskrivning kan sendes i offentlig høring i april og maj måned.

I år skete det den 28. april, og den offentlige høring sluttede den 6. juni.

Ministerierne er nu i gang med at gennemgå høringssvarene og på den baggrund offentliggøres

et høringsnotat med stillingstagen til kommentarerne. Sidste år omfattede denne proces et høringsnotat på 50 sider med kommentarer på samtlige af de enkelte bemærkninger i høringssvarene.

I tillæg hertil kommenterer Klimarådet den årlige Klimastatus og –fremskrivning, som en fast del af klimalovens årshjul.

Der er derfor allerede etableret en arbejdsmetode som understøtter transparens med Klimafremskrivningen og inputs fra dialogen indgår i ministeriernes arbejde med Klimafremskrivningen.

Jeg har indtryk af, at transparensen for klimafremskrivningen går videre end andre steder i centraladministrationen, netop fordi antagelser og forudsætninger sendes i offentlig høring.

I tillæg hertil vil jeg gerne fremhæve, at ministeriet helt generelt arbejder med at forbedre transparensen omkring beregningsmetoder ift. effektvurderinger af politiktiltag.

Det kan fx være ved at offentliggøre omfattende dokumentationsnotater for konsekvensvurderinger, som det fx blev gjort i forbindelse med lovforslaget om en ny organisering af affaldsforbrændingssektoren.

Jeg vil til sidst i talen komme tilbage til, hvordan transparensen kan styrkes yderligere.

For det andet vil jeg fremhæve, at

ministeriets udarbejdelse af den årlige Klimastatus og –fremskrivning sker i et tæt samarbejde mellem Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement, Energistyrelsen, og en række øvrige ministerier, styrelser og universiteter.

Det betyder, at Klimafremskrivningen afspejler andre ministeriers vurderinger af effekter og fremskrivninger på deres ressortområder. Det sikrer konsistens mellem Klimafremskrivningen og de faglige vurderinger, som ligger til grund for ministeriernes rådgivning af regeringen og folketinget og som danner grundlaget for politiske aftaler.

At der i processen mellem de enkelte dele af centraladministration er faglige diskussioner, er for mig helt naturligt. Jeg tænker egentlig også, at det er betryggende.

For det tredje er klimafremskrivningen en prognose for fremtiden hvor der skønnes over den økonomiske, teknologiske og markedsmæssige udvikling for en lang række sektorer og teknologier 10-15 år frem i tid.

Ministeriets fremskrivningsresultater er således både underlagt en generel metodeusikkerhed samt en betydelig usikkerhed forbundet med udefrakommende variabler, herunder uforudsete udviklinger i adfærd, teknologi og priser samt udsving i vejret mv.

Fremskrivningen hviler på det som metodisk kaldes middelrette skøn, hvilket betyder, at der både er

risiko for, at vi opnår flere eller færre reduktioner inden for den tidshorisont, hvor prognosen gælder.

Usikkerhederne forbundet med fremskrivningsresultaterne for de enkelte sektorer fremgår af fremskrivningen og er del af det materiale som sendes i høring.

For det fjerde vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det følger af Klimaloven, at ministeriet skal udvide datagrundlaget for Klimafremskrivningen. Det sker år for år og betyder, at der løbende opstår ny viden, som ændrer på fremskrivningen.

Derudover kan der også opstå ny viden om implementeringen af konkrete tiltag, brændselspriser, vækstforudsætninger mv., som ændrer på fremskrivningen for det enkelte år efter at forudsætningerne er låst fast. Sådanne udviklinger og ny viden indgår løbende i arbejdet med de efterfølgende års fremskrivninger.

.....

Ovenstående forhold nævnes for at beskrive den kontekst, som ministeriet udarbejder Klimafremskrivningen i.

Der tilstræbes transparens og konsistens på tværs af ministeriernes effektivvurderinger og fremskrivninger, og ny viden, nye tiltag, nye data og ændret vurdering af usikkerhed, fører løbende til ændringer af fremskrivningen og de underliggende effektivvurderinger.

Samrådsspørgsmål Z

Jeg vil nu besvare spørgsmål Z vedr. hvordan jeg forholder mig til Zetlands artikel den 28. april 2023.

Først og fremmest vil jeg gerne slå fast, at Klimastatus og –fremskrivning og øvrige effektvurderinger af politiske tiltag er faglige vurderinger lavet af embedsværket, som jeg som minister ikke er inddraget i.

For så vidt angår indholdet i de angivne kritikpunkter i Zetlands artikel vil jeg for en god ordens skyld henvise til den redegørelse, som ministeriet har udarbejdet, og som jeg har oversendt til Folketinget sammen med en række uddybende dokumentationsnotater.

Dernæst vil jeg henvise til min samrådstale på samråd W og X den 26. maj 2023, der især fokuserede på spørgsmålet om, hvorvidt vi har politiske embedsmænd i Danmark.

Indholdet først.

For så vidt angår kritikpunkter om cement- og raffinaderisektoren fremgår det af redegørelsen, at fremskrivningen af aktiviteten i mineralogi – herunder bl.a. cement – og raffinaderier i Klimastatus og –fremskrivning følger effektvurderingen fra Ekspertgruppen for en grøn skattereforms første delrapport og den efterfølgende Aftale om Grøn skattereform for industri mv., som blev indgået i juni 2022.

Dokumentationsnotatet bag beregningerne er offentliggjort på Skatteministeriets hjemmeside.

De nærmere detaljer omkring antagelser og forudsætninger for den forventede udvikling i mineralogi og raffinaderier er desuden nærmere beskrevet i sektorforudsætningsnotater til Klimastatus og –fremskrivning 2023.

...

For så vidt angår kritikpunktet om affaldsforbrænding fremgår det af redegørelsen, at fremskrivningen af den samlede danske affaldsforbrændingskapacitet følger effektivvurderingen af L115.

Som det fremgår af dokumentationsnotatet estimeres der i L115 en samlet udbudskurve for affaldsforbrænding i Danmark. På baggrund af denne udbudskurve skønnes over, hvor stor en andel af den danske kapacitet, der kan forventes at være konkurrencedygtig i et givent år givet de nye rammevilkår.

Udbudskurven er skønnet på baggrund af skøn over udviklingen i bl.a. de danske markedsforhold, udenlandske priser, effektiviseringsmuligheder og fremtidige investeringer.

De nærmere detaljer omkring antagelser og forudsætninger er oversendt til Folketinget og er desuden nærmere beskrevet i sektorforudsætningsnotat til Klimastatus og –fremskrivning 2023.

...

For så vidt angår kritikpunktet om effekt af CCUS-udbuddet fremgår det af både redegørelsen og af Klimastatus og –fremskrivning 2023 i afsnittet ”Status for klimalovens reduktionsmål”, at resultatet af CCUS-udbuddet kunne øge reduktionsmankoen i 2025 med op til 0,4 mio. ton CO₂, og at resultatet af udbuddet vil blive indarbejdet i den endelige udgave af Klimastatus og –fremskrivning 2023.

At der var usikkerhed om effekter af udbuddet for 2025, og at et opdateret skøn vil indgå i den endelige klimafremskrivning, fremgik endvidere i det materiale, som blev udleveret til gæster og pressen i forbindelse med regeringens klimatopmøde på Marienborg den 19. april 2023.

....

Den anden del af spørgsmålet fokuserer - som jeg læser det - mere på interne ledelsesforhold i centraladministrationen.

Jeg vil gerne understrege, at vi i Danmark ikke har politiske embedsmænd.

Alle medarbejdere i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er underlagt samme krav til bl.a. faglighed og saglighed, som resten af embedsværket i Danmark.

Pligterne om faglighed og saglighed står beskrevet i KODEKS VII, som angiver de pligter, embedsmænd

og -kvinder har i relation til rådgivningen til regeringen og dens ministre.

Alle chefer og medarbejdere skal kende og efterleve embedsmandens centrale pligter. Derfor indgår KODEKS VII i ministeriets koncernstrategi, og derfor er det en helt integreret del af hverdagen i ministeriet, at KODEKS VII er fundamentet, der arbejdes på.

Jeg kan samtidig gentage fra samråd W og X, at jeg er blevet oplyst, at for netop at sikre at alle medarbejdere og chefer kender til og efterlever KODEKS VII, indgår undervisning i KODEKS VII som et centralt element i introforløbet for alle nye medarbejdere og chefer i ministeriet.

Der har desuden været holdt oplæg for ministeriets medarbejdere om embedsmandspligter ved en højesteretsdommer og om Minkkommissionens rapport af en professor.

Kravene til beregninger og analyser, der laves i Klima-, energi- og forsyningsministeriets departementet, er således de samme som de krav, der er til beregninger og analyser, der laves i fx Energistyrelsen.

Som minister skal jeg læne mig op af den rådgivning som kommer fra mit ministerium. Jeg vil derfor erindre om, at både min departementschef og Energistyrelsens direktør offentligt har tilkendegivet, at de står fuldt fagligt på mål for Klimafremskrivningen og hermed også

effektberegningerne af de politiktiltag, som indgår i fremskrivningen.

Samrådsspørgsmål Æ

Nu vil jeg gå videre til spørgsmål Æ om, hvorvidt Aalborg Portland har været involveret i fastsættelsen af beregningsforudsætningerne i Klimastatus og –fremskrivning 2023.

Af svar på almindelig del spørgsmål 205 i Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget angående beregningsforudsætningerne for cementindustriens produktionsændringer som følge af CO₂-afgiften fremgår det, at den forventede produktion af cement på Aalborg Portlands fabrik og på raffinaderierne i forbindelse med Klimastatus og -fremskrivning 2023 er beregnet ved samme metode som i forbindelse med Klimastatus og -fremskrivning 2022, tillagt en aktivitetseffekt svarende til den strukturelle effekt, som blev lagt til grund i forbindelse med Aftale om grøn skattereform for industri mv.

Størrelsen af denne effekt beskrives i et bilag til Klimastatus og –fremskrivning 2023, som kan tilgås på Energistyrelsens hjemmeside.

Klimafremskrivningen henholder sig til, de vurderinger som er gennemført af ekspertgruppen for grøn skattereform. Ekspertgruppen har vurderet effekter af en CO₂-afgift for cementindustrien. Energistyrelsen og mit ministerium har indgået som deltager i den tværministerielle betjening af ekspertgruppen.

På det mere generelle plan er det vigtigt, at centraladministrationen søger den bedste faglige viden i rådgivningen af regeringen, folketinget nedsatte ekspert udvalg osv.

Det indebærer også dialog med konkrete aktører, hvis det er relevant.

I redegørelsen til det offentliggjorte forudsætningsnotat for husholdningers og erhvervs energiforbrug og procesudledninger, fremgår det, at Energistyrelsen har haft en dialog med Aalborg Portland omkring virksomhedens produktionsmetoder.

Dialog er derfor ikke i min optik i sig selv kritisabelt – jeg vil snarere sige det modsatte. Det afgørende er imidlertid, at ministeriets skøn bygger på objektive forhold, grundige analyser, transparens og konsistens i beregningerne over tid og på tværs af sektorer.

Samrådsspørgsmål Ø

Nu vil jeg gå videre til spørgsmål Ø om beregningsforudsætningerne for grænsehandel med diesel.

Jeg vil gerne gentage, at udarbejdelsen af den årlige Klimastatus og –fremskrivning sker i et tværministerielt samarbejde herunder med inddragelse af Skatteministeriet.

Jeg kan derfor henvise til skatteministerens svar på almindelig del spørgsmål 204 i Skatteudvalget

angående den forventede grænsehandel i perioden 2021-2030.

I svaret redegør Skatteministeriet for, at skønnet, som spørgeren henviser til er et her-og-nu-skøn, som baserer sig på kendte priser mv. i Danmark, Tyskland og Sverige for 2022-23.

Derudover redegør svaret for, at Klimastatus og – fremskrivning 2023 angiver skøn for den strukturelle langsigtede grænsehandel.

Klima-, energi- og forsyningsministeriet har oplyst mig, at det er almindelig praksis, at fremskrivninger i centraladministrationen – herunder Klimafremskrivningen – bygger på strukturelle skøn. Det betyder, at der fx ikke laves skøn over alle enkeltstående ændringer, men derimod ses på de samlede regulatoriske rammer. For skønnet over grænsehandel betyder det fx at der i fremskrivningen også indgår krav til anvendelsen af avancerede biobrændstoffer ligesom øvrige landes forhold – ud over Sverige og Tyskland – inddrages.

...

Afslutningsvist vil jeg gerne understrege – som det også har fremgået af min tale – at jeg som minister ikke er involveret i de faglige vurderinger, der ligger til grund for Klimastatus og –fremskrivning.

For mig ligger det politiske ansvar i at respektere den arbejdsdeling og samtidigt sikre, at der er transparens i de faglige vurderinger som centraladministrationen fortager.

Transparens betyder ikke enighed omkring fagligt svære spørgsmål. Men det betyder, at også ministerierne skal indgå i dialog med omverdenen omkring grundlaget for de faglige vurderinger, som de er sat i verden for at gennemføre.

Som nævnt, så er der allerede i dag gjort meget for at sikre ekstern inddragelse og transparens i udarbejdelsen af fremskrivningen.

Men det kan altid blive bedre.

For at øge inddragelsen endnu mere, vil Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet derfor fremadrettet som en fast del af årshjulet for udarbejdelsen af fremskrivningen tage følgende tre yderligere tiltag:

For det første vil ministeriet opdatere processen for udarbejdelse af Klimastatus og -fremskrivning, så det er tydeligt for alle, hvordan offentligheden kan tilgå arbejdet. Procesplanen vil, når den er opdateret, være tilgængelig på ministeriets hjemmeside.

For det andet vil ministeriet udvide den nuværende høring af forudsætninger og høringen af resultaterne med et ekspertmøde mellem de to høringer hvor bl.a. forudsætninger gennemgås.

For det tredje vil ministeriet tilbyde, at høringssvarene for resultaterne af Klimastatus og – fremskrivning fremlægges og gennemgås for forligskredsen bag klimaloven.

Derudover vil det i forbindelse med den kommende evaluering af Klimalovens årshjul være naturligt at se på om processen omkring transparensen, inddragelse af aktører, høringerne og materiale ifm. Klimafremskrivningen kan optimeres.

...

Regeringen og folketinget er afhængige af den rådgivning og de vurderinger som varetages af ministerierne.

Jeg håber på, vi kan skabe tillid til det arbejde og den rolle gennem de nye tiltag.

Tak for ordet.